

Zeitschrift: Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)
Herausgeber: Romania (Societat de Students Romontschs)
Band: 59 (1974)
Heft: 2

Artikel: Cronia : entschatta settember 1973 tochen la fin fevrer 1974
Autor: Berther, Norbert
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-881948>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 18.03.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Cronica

(entschatta settember 1973 tochen la fin fevrer 1974)

Fatgs romontschs

Radunonza generala dalla Romania

La radunonza generala dalla Romania, che ha liug ils 29 da december el hotel Cruna, Trun, elegia scol. sec. Ignaz Cathomen, Falera, sco niev parsura. El remplazza dr. Dumeni Columberg che ha appartenu 10 onns alla suprastonza, da quels 7 sco president. En piazza da prof. dr. Alexi Decurtins, vicepresidente e dils representants dils students, Gion Battista Spescha e Giusep Venzin, tscharnan ils delegai redactur dr. Giusep Capaul, prof. Isidor Winzap ed ils dus seminarists Martin Mathiuet, Surrein e Rest Martin Cabalzar, Cumbel. Ils ulteriurs commembers dalla suprastonza vegnan confirmai, sco era ils redactors digl Ischi. La successiun da prof. I. Winzap el collegi redacziunal surpren prof. Giusep Decurtins.

Era igl onn 1973 ei la scola stada el center dalla lavur dalla Romania. La fin digl onn banduna igl emprem tom dalla retscha da cudischs «La veta da mintgadi» la stampa. Il schaner 1974 suonda il secund volumen per il scalem bass.

(Rapport da gestiun mira Gasetta Romontscha (GR) dils 18 da schaner 1974)

10 onns Fontaniva – 20 onns Desertina

Da s. Stiafen 1961 veva la Romania concludiu da tolerar en sias publicaziuns mo la scripziun «de/da». Entras quella decisiun ein differents scribents vegni sclaus dalla collaboraziun el ravugl dalla Romania. Per impedir lur abstinenz totala sil camp litterar fundeschan igl onn 1963 zacons fauturs dil romontsch la casa editura Fontaniva, Cuera. Dapi sia existenza ha ella ediu mintg'onn in tochen dus cudischs. Enstagl da festivar in giubileum organisescha la Fontaniva seras romontschas. L'emprema da quellas occasiuns ha liug ils 3 d'october ella Tschalleria, Cuera. Prof. dr. Gion Condrau plaيدا sur dil tema: «La revoluziun dalla giuventetgna».

Ina ulteriura casa editura romontscha ei la Desertina. Sper la Gasetta Romontscha, il Calender Romontsch ed il Pelegrin d'antruras entscheiva ella avon 20 onns era ad edir cudischs. Entochen oz ha ella publicau varga 40 ediziuns. (Cump. Pompalus dils 14 da settember 1973)

Uniun da scripturs romontschs (USR)

L'Uniun da scripturs romontschs salva ils 7 d'october sia radunonza generala a Lai. Ella elegia sco niev president dr. Andri Peer che remplazza Ludivic Hendry. Ulteriuramein tarmetta ella ina resoluziun alla Regenza grischuna da sustener la realisaziun digl Institut retic. Quell'instituziun vess per mira da promover e mantener il lungatg e la cultura digl entir cantun.

Il 19/20 da schaner seradunan ils scribents danovamein a Flem per sededicar al tema: «Critica litterara». Lic. fil. Gieri Menzli fa sortir en moda perschudenta ils criteris valeivels per in giudicat litterar. El ei segir cumpetents da referir sur da quei tema, ha el gie dacuort finiu a Turitg ses studis romanistics culla lavur da licenziat: «Präliminarien zu einer Untersuchung surselvischer Romane, ein kritischer Versuch.»

Vischinonza e convivenza dils treis lungatgs el Grischun

Alla dieta ora silla tiara a Claustra ils 1 e 2 da settember s'occupescha la Pro Raetia uonn dalla vischinonza e convivenza dils treis lungatgs grischuns. Alla meisa rodonda representan Toni Halter e dr. Andrea Schora la part romontscha.

Dil medem tema sefatschenta puspei la Pro Raetia ils 24 da schaner e caschun d'ina sera d'informaziun a Turitg. Ils referats salvan: cusseglier guvernativ Tobias Kuoni, Hendri Spescha, dr. Riccardo Tognina, Jon Semadeni e prof. dr. Paul Zinsli.

Era l'Uniun grischuna da scolasts sesprova da promover ils ligioms denter las treis culturas da nies Cantun. Il referat principal alla radunonza generala ei staus dedicaus allas valladas dil Grischun talian. Ils proxims onns vegnan las regiuns romontschas e tudestgas tractadas. – En la secunda numera dil Fegl scolastic grischun da 1973/74 cumpara la skizza «Nadal» da Toni Halter en versiun romontscha, taliana e tudestga. Il scribent lumnezian ei bein in dils iniziants dall'idea d'ina schientscha culturala grischuna. Ella tiarza numera dalla periodica sura numnada interquera el quei problem. El vesa oravontut els differents lungatgs in impediment ella realisaziun da quei postulat. Denton duess ei esser pusseivel en la «historia dalla patria» da fastisar era en scola il ligiom cultural sin intschess grischun.

Interpellaziun concernent radio e televisiun el Cussegl grond

Igl october inoltrescha mistral Teofil Schmid, Sedrun, ina interpellaziun concernent radio e televisiun. Oravontut han el ed ils 37 consubscrits vuliu saver tgei che la Regenza hagi interpretu per ch'ei vegni creau in studio da radio e televisiun per la Svizzeria romontscha, tgei che la SRG e sia direcziun ditgien da quei, schebein la Regenza seigi prompta da s'engaschar per in augment dil personal e

la scolaziun da quel e tgei la Regenza vegli interprender per procurar a nies Cantun in summa ina megliera preschientscha tier radio e televisiun.

En absenza da deputau Schmid motivescha deputau Hendri Spescha l'interpella-ziun ella sesiun da fevrer.

Cuss. gov. Tobias Kuoni sa rapportar che la Regenza seigi s'engaschada ferm per ils postulats da deputau Schmid. Igl avrel 1973 eis ella seviulta cun ina damonda en scret al directur dalla SRG, dr. Stelio Molo. Ils 8 da november 1973 ha ina delegaziun dalla Regenza cun ils cussegliers dr. G. G. Casaulta e Tobias Kuoni giu ina conferenza cun ils signurs cumpetents dalla SRG. Quella ha pretendiu deschartamein che la Romontschia vegni risguardada tier radio e televisiun sco ils treis auters lungatgs naziunals.

Ils 13 da fevrer ha il directur general Molo priu posiziun en scret. Da quella sere-sulta che la SRG ei pronta da realisar ils postulats motivai dalla Romontschia el rom da sias pusseivladads finanzialas.

La Regenza ei digl avis ch'il temps d'emissiun ch'ils Romontschs han tochen ussa basti per dabia buc. Ella vegn a pretender egualitad per la Romontschia. Il proxim pass ha ussa denton la CRR da far. Quella dueigi ussa crear ensemen cun tut ils interessents e responsabels il program e procurar – ensemen cun la Regenza – che quel vegni era acceptaus e realisaus. (Tenor Gasetta digl 1 da mars 1974).

Quarta Lingua

in'organisaziun d'amitgs e simpatisants dil lungatg romontsch ella Bassa salva ils 28 da settember sia emprema radunonza generala sut il presidi da dr. Bernard von Arx. Tochen quei termin ein 341 persunas daventadas commembers da quella uniun. Quei corrispunda buca allas speranzas fatgas all'entschatta. L'emprema acziun concreta dalla nova uniun ha entschiet a Savognin. La fatscha da quei vitg duei vegnir renovada. Per la scolaziun da carschi ha la Quarta Lingua dau ina contribuziun da 2000.– frs.

Dieta a Lenzburg pertuccont il romontsch

Per la secunda ga organisescha la direcziun dalla Casa Stapfer el Casti a Lenzburg ina dieta pertuccont l'existenza dil romontsch. Avon in onn eran Romontschs sentupai cun amitgs dalla Bassa a Lenzburg. Quest onn ei il problem dall'existenza dil romontsch vegnius dilucidaus e tractaus en ina rama amplificada. Representants dils parlaments cantunals e federals, delegai dalla Svizra franzosa e taliana, dalla Pro Raetia, dil radio e dalla televisiun e specialmein dalla pressa svizra, ein sentupai cun numerus Romontschs ed amitgs ella Casa Stapfer ils 2 e 3 da november. La dieta ha vuliu dar ina informaziun extendida sur dalla situaziun dil romontsch e lu discussiunar sur dallas mesiras ch'ei da prender

per che la Svizra resti ina tiara da quater lungatgs. (Cumpareglia GR, ils 13 da november 1974, Bündner Tagblatt, ils 7 da november, Neue Zürcher Zeitung, ils 5 da november, nr. 514.)

Messadi pertuccont igl alzament dallas contribuziuns federalas en favur dil romontsch

En in messadi beinfundau dils 30 da schaner (Bundesblatt, Nr. 6) propona il Cussegl federal d'alzar las contribuziuns alla Ligia Romontscha ed alla Pro Grigioni Italiano. La LR duei survegnir naven da Daniev 1975 450 000 frs. ad onn. Tochen ussa obteneva ella 190 000.– frs. Igl alzament ei ligiaus culla cundiziun ch'era il Grischun augmenti siu sustegn finanziel da 120 000 sin 200 000 frs.

Diversas occasiuns

Ils 22 da november legia dr. Gion Deplazes ella Libreria evangelica da sias ovras romontschas cun in commentari tudestg.

La fin da december plaيدا Hendri Spescha el ravugl dalla Uniun grischuna a Berna sur dils problems actuals dalla Romontschia e sur dalla muntada dalla Ligia Romontscha.

La Casa Paterna cumpara puspei ina ga ad jamna

Sco menziunau ella davosa cronica ei la CP cumparida dapi igl empren fenadur 1973 mo inaga per meins. Dapi l'entschatta da schaner cumpara ella puspei ina ga ad jamna. Successur da Cristian Caduff ei il giuven scolast Gion Clopath da Lon che dat actualmein scola a Lumbrein. Cun quella caschun ei la CP seligiada cun «La Punt», la gasetta per Schons e Tumliasca. Niev redatur da quella part dalla gasetta daventa Ser Jacob Michael che remplazza Gion Mani, Andeer.

Cultura

Scola da musica Surselva

Ils 30 da november vegn la Scola da musica Surselva aviarta a Glion. Quella instituziun stat sut il patronadi dalla Pro Surselva. Inizianta e promotura da quella idea ei dunna Anna Friberg. Sco empren directur dalla nova scola ei Willi Lippuner vegnius tscharnius.

75 onns Chor viril Alpina Cuera

A Cuera festivescha il Chor viril Alpina il giubileum da 75 onns. Per quella occasiun dat el ils 23 da november in concert ella sala dil Marsöl. Il program cumpe-

glia en emprema lingia ovras dad anteriurs dirigents dil chor. Igl ei quei: Robert Cantieni, Hans Erni, Giusep Maissen, Duri Sialm e Gion Antoni Derungs. Il dirigent il pli meriteivel ei senza dubi prof. Duri Sialm. Varga 20 onns ha el mess sias excellentas qualitads a disposiziun dil Chor Alpina.

Sur dalla historia dil Chor Alpina dils davos 25 onns ha Ignaz Beer scret ina interessanta cronica.

Aluis Carigiet expona a Cuera

Dils 27 d'october tochen ils 25 da november ha liug ella Casa d'art Cuera ina exposiziun dallas ovras d'Aluis Carigiet. Agl act d'avertura, che ha liug ella sala dil Cussegl grond, plaidan Rudolf Mettler, cuss. gov. Tobias Kuoni, v. cuss. naziunal dr. Donat Cadruvi e Hans Neuburg. Alla fin dall'exposiziun edescha la Stampa Romontscha in supplement dalla Gasetta Romontscha da 16 paginas, che cumpara ils 27 e 30 da november. El cuntegn diversas reproducziuns en ner/alv ed en color ed ils plaids, salvai all'avertura dalla exposiziun. Las duas gasettas cun quei supplement ein vegnidas tarmessas en tuttas casadas sursilvanas (22 000 exemplars). Ellas cumprovan la capaciad d'ina firma indigena che sesprova da tener tila allas pretensiuns dil temps.

10 onns Micaro Turitg

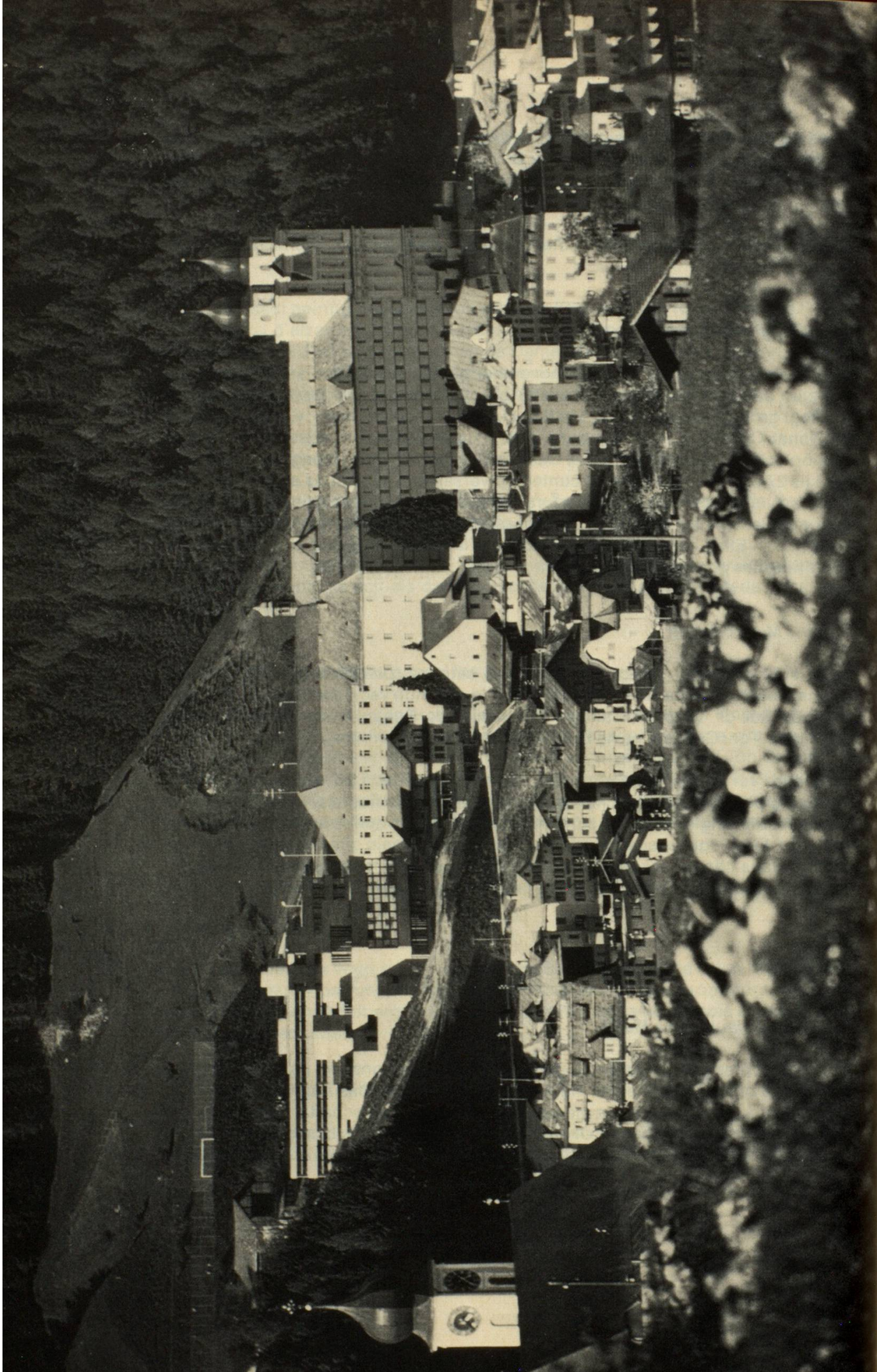
Ils 27 e 28 d'october seregorda la Missiun catolica romontscha Turitg dils emprems diesch onns da sia existenza. A quella caschun vegn dau il giug: «Paun jester» da Sur dr. Giachen Caduff. Il Chor viril da Rueun embellescha la fiasta. Cuss. naz. Toni Cantieni porta ils salids dalla patria grischuna.

La Micaro vul levgiar als emigrants grischuns la midada dil vitg muntagnard el marcau grond. Ella vul porscher in cert da casa, ina cuminonza, ella quala ils problems selaian sliugar pli tgunsch. Fundatur ed olma da quella uniun ei Sur Giosch Albrecht. El ei vegnius sustenius en sia lavur grondamein dils consorts Edit e Crisost Fontana che fan las lavurs da secretari. Sper differentas acziuns ed organizaziuns edescha ella era in feagl da comunicaziuns, numnaus Viseta.

Scolaesser

Nova scola claustrala a Mustér

Demai ch'il plaz a disposiziun pil gimnasi era memia pigns, ein ils paders sedecidi avon 10 onns da baghegiar ina nova scola. Il project dils architects H. e H. P. Baur ed A. A. Mariani va culla plema. 1969 vegn dau l'entschatta. Muort diversas difficultads vegn il baghegiar denton retardaus, aschia che la scola ei finida per igl atun 1973. Ils 11 d'october ha liug l'inauguraziun, alla quala divers hosps pro-

minents ein presents, denter auter igl uestg da Cuera, Johannes Vonderach, ed il schef dil departement d'educaziun, Tobias Kuoni.

Il niev baghetg dat era tetg ad in spital da militer che vegn inauguraus il medem di.

Conferenza romontscha sursilvana

Il 18 da schaner ha liug a Glion ina conferenza scolastica romontscha sursilvana. Il scopo da quella sentupada ei da dar enta maun als magisters ils dus novs cudischs «La veta da mintgadi». Quei fan prof. dr. Alexi Decurtins, scol. sec. Toni Halter, inspectur Leo Bundi e scol. sec. Richard Cavigelli. En ina lecziun muossa prof. dr. Pieder Cavigelli co ins sa far diever da quels dus novs mieds didactics. Hendri Spescha dat ina survesta dils cudischs romontschs, adattai per la scola.

Cuors davart la legastenia

Alla entschatta da 1974 organisescha insp. Leo Bundi en differents loghens dalla Surselva seras d'orientaziun davart la legastenia. Ils referats salvan dr. W. Cander, psicolog cantunal e dunna Giovanoli, terapeuta. Sut legastenia capeschan ins ina fleivlezia da leger ni da scriver endretg (ortograficamein) tier affons che han schiglioc ina intelligenza normala.

Fatgs publics

Cumin dalla Cadi

Il 14 d'october acceptan ils votants dalla Cadi cun 1956 gie encunter 1026 na la constituziun dil cumin. La participaziun da votar munta a 56,6 procents. Il dretg d'isonza daventa aschia norma scretta. Ina novaziun munta il Cussegl da cumin. Quel secupona dil mistral regent, dils derschaders, presidents communal, deputai, mistral ord uffeci e digl actuar da cumin. Las cumpetenzas da quella autoritad ein da tractar a coordinar problems intercommunal. Era sa ella fixar il pei taglia, denton maximum 3 procents dalla taglia cantunala. In novum munta era il dretg d'iniziativa: 500 habitonts san instradar ina votaziun.

Il 2 da fevrer seraduna il Cussegl da cumin dalla Cadi sut il presidi da mistral Teofil Schmid per l'emprema gada dapi l'approbaziun dalla nova constituziun. En ina resoluziun per mauns dalla Regenza grischuna pretenda el ch'il stradun dalla Alpsu da Tavanasa entochen s. Brida duei vegnir sanaus aschi spert sco pusseivel. Il Cussegl fa plinavon ina istanza al Departement da finanzas dil Grischun ch'el dueigi sespruar da contonscher tier l'Ovra electrica Rein-antierur in alzament dalla dividenda da 5¼ a 6 procent. Tochen oz ei quella circa 1 procent pli pintga ch'il tscheins dallas bancas, aschia che l'investiziun ei ina sperdita per las vischnaucas e per il Cantun.

Scolaziun politica

Il 5 da schaner arranscha il Seminari politic dalla giuventetgna sursilvana suenter pli liung interval puspei ina dieta da lavur a Glion. Dr. Daniel Witzig, redactor dil Freier Rätier, e colonel Walter Gemsch, officier d'instrucziun, plaidan sur dil tema: «Tgei havein nus Svizzers da defender?»

El decuors dils meins da fevrer, mars ed avrel realiseschan las partidas politicas da Glion seras da scolaziun politica per las femnas. Ins sefatschenta dils suandonts temas: Nies stadi e sia organisaziun, Las partidas politicas, L'administraziun d'ina vischnaunca cugl exempel dil marcau da Glion.

Via Pigniu

Il 15 da settember organisescha la «Comunità del S. Gottardo» e l'«Associaziun Pro Pigniu» ina seduta communabla a Mustér. Fertun che cuss. dils stans dr. Gion Clau Vincenz sustegn cun tutta forza la realisaziun dil project – quei che se capescha da sesez sco president dall'Associaziun Pro Pigniu – ha prof. dr. Walter Wittmann dubis, schebein il stradun prevediu purtassi ils avantatgs profetisai. Aunc auters referents ein s'exprimi en senn positiv sur dil project.

Uniun da spital sursilvan

Il 10 da november salva la Uniun da spital sursilvan la radunonza generala sut il presidi da dr. Dumeni Columberg. Igl ei quei l'emprema dapi la surprida dil spital entras las vischnauncas sursilvanas. Quellas sorprendan ussa il deficit che munta per igl onn 1972 a rodund 150 000 frs.

Dieta dalla Partida cristiandemocratica grischuna a Sedrun

Il 21 e 22 da settember salva la PCD sia dieta annuala a Sedrun. Ils delegai fan bilanza sur dil prestau ella emprema mesadad dalla perioda legislativa 1971–75 e prendan posiziun en senn positiv pertuccont las proximas votaziuns cantunales (Promoziun dils invalids e revisiun dalla lescha da catscha).

Finanzas cantunales

La sessiun da november accepta il Cussegl grond il preventiv per 1974 che preveda in deficit da 22,8 milliuns francs. Ils deficits han oz la tendenza da crescer en general. Denton ussa ei il mument arrivaus ch'ils responsabels ein obligai d'entscheiver a spargnar e restrenscher per buca riscar ina catastrofa finanziaria. Per surveser la situaziun elaborescha il Departement da finanzas in plan da finanzas per la sessiun da fevrer dil Cussegl grond. En quel eis ei vegniu calculau deficits da varga 39 milliuns francs. Quei survarga la forza dil Cantun. Il Cussegl grond preveda perquei differentas mesiras, denter auter ina taglia da spital da 6 procent dalla taglia cantunala.

Votaziuns

Votaziuns cantunalas dils 14 d'october

	Lescha da catscha		Lescha d'integraziun dils invalids	
	Gie	Na	Gie	Na
Cadi	1 384	1 700	2 500	540
Foppa	153	332	1 416	154
Lumnezia	511	919	1 130	257
Rueun	45	123	576	122
Cantun	15 790	14 702	26 507	3239

Participaziun: 33%

Igl essenzial dalla nova lescha da catscha ei igl alzament dallas contribuziuns per las patentas ed ina nova taxa da tgira. A quella vessen biars preferiu ina taxa supplementara per mintga selvaschina sittada. Tgi che sieta bia dueigi era pagar daplì. La votaziun ei ida péz a cup. El Cantun ha la lescha pigliau il pli. Ils cumins sursilvans, excepìu Trin, han fiers la lescha. La decisiun ha probabel Cuera dau.

La lescha d'integraziun dils invalids ei vegnida acceptada dapertut cun grond pli.

Votaziuns federalas

Ils 2 da december ha liug la votaziun pertuccont las restricziuns dalla conjunctura. Il pievel svizzer ha giu da decider sur da suandontas damondas: survegionza da prezis, restricziuns da credit, conclus da baghegiar, scriver giu. Fertun che la Svizzera accepta quellas mesiras anticonjuncturalas voteschan la Surselva sco era igl ulteriur Grischun encunter ellas, demai ch'ellas ein memia pauc differenziadas. Differents loghens da nossa regiun han strusch gudiu tochen oz zatgei dalla conjunctura. Perquei eis ei ina malgestadad che quels vegnan tractai tuttina sco ils centers gronds. Il na dil Grischun ei buca staus da donn. En in commentari suenter la votaziun declara cuss. fed. Ernst Brugger da procurar per ina applicaziun pli differenziada dils conclus vertents.

Ils 2 da december ha il pievel svizzer era da s'exprimer sur dalla lescha pertuccont il schurmetg dils animals. Ella vegn acceptada cun grond pli.

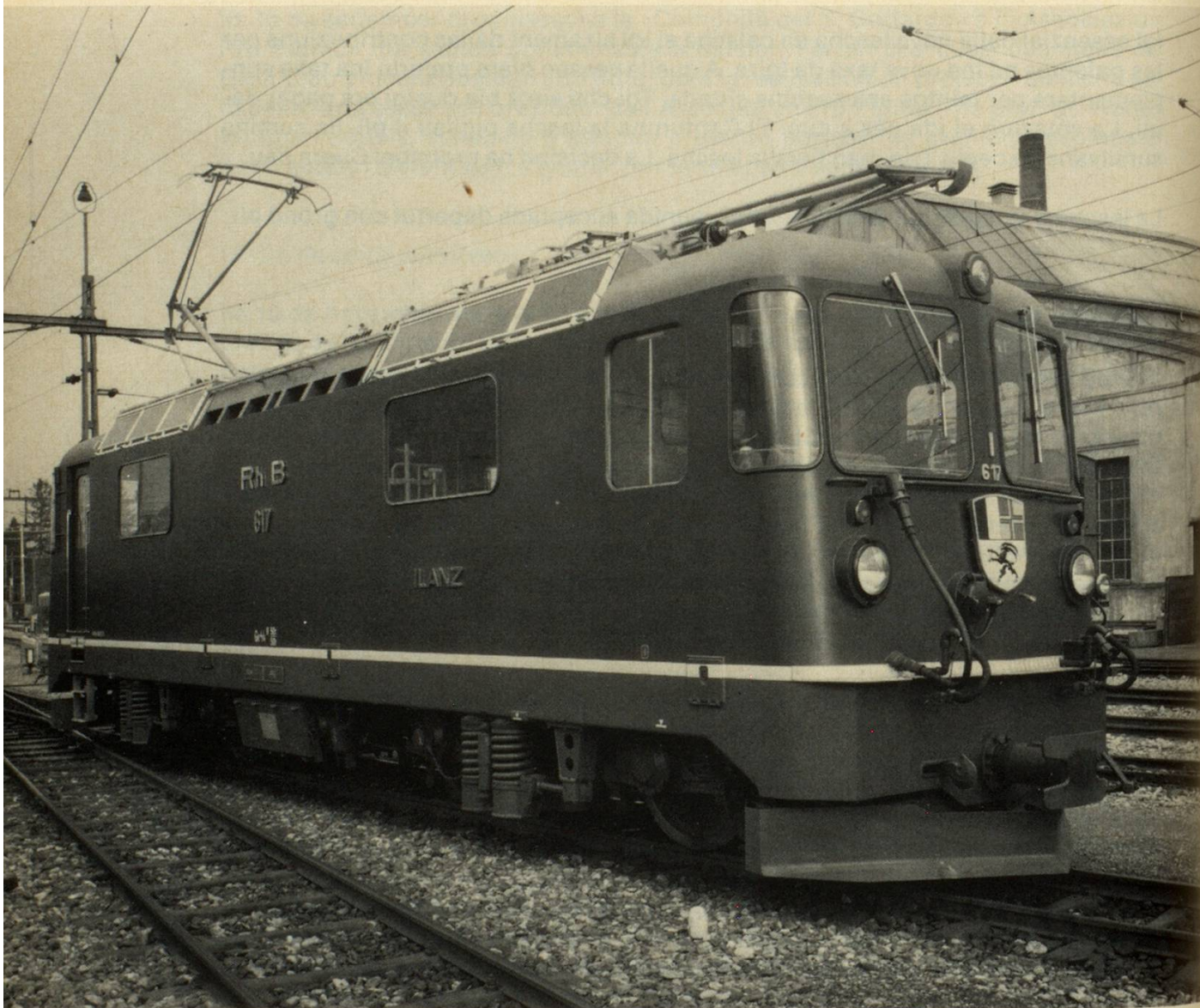
Associaziun svizra per la populaziun da muntogna seraduna a Lags

Ils 7 da settember salva l'Associaziun svizra per la populaziun da muntogna sia 30avla radunonza da delegai a Lags. El center da quei inscunter stat il referat da cuss. dils stans, dr. Gion Clau Vincenz, vicepresidente da quella uniun. Il tema secloma: «Il territori da muntogna sco partenari da nossa societad d'industria.»

Economia

Ina nova locomotiva cul num «llanz»

All'entschatta da december vegn ina nova locomotiva «battegiada» a Glion. Per quei en quei liug? Per quei che la nova locomotiva porta il num dil liug numnau. Denton buca «Glion», mobein «llanz». Quei seigi il num official dil marcau declara il president Ervin Calonder a caschun dalla inauguraziun.

Glisch electrica a s. Martin

Da Nadal 1972 ei la vischnaunca da s. Martin vegnida colligiada per l'emprema gada culla reit electrica. In onn pli tard, ils 6 da december han las glischs electricas saviu arder era a Mont, Mariaga e Traverasasch. Il project ei vegnius realisau entras l'organisaziun «Padrinadi svizzer per vischnauncas basignusas».

Novas vias

La fin digl onn 1973 vegn la via denter Vella e Rumein collaudada. Ella ei ver 1 km liunga ed ha ina ladezia da 6 meters. Ils cuosts muntan ad 1 milliun francs.

Circa il medem temps vegn era la via Trun-Schlans puspei aviarta, suenter ch'ella ei vegnida migliurada e slargiada ad ina ladezia da 3.60 m. Ils cuosts muntan a 400 000 frs.

L'Ovra electrica sursilvana engrondescha siu implont electric

Suenter ver in onn e miez da lavur sa l'Ovra electrica sursilvana metter en funcziun igl implont electric da Ladril (Vuorz). Quei stabiliment trai a nez l'aua digl ual Ladril sin ina pendenza da 670 m. Naven dalla tschaffada a Gueida vegn l'aua dirigida en in lag d'ulivaziun che tschaffa 20 000 m³ aua. La centrala secatta spel Rein anteriur, ella vischinonza dalla staziun dalla Viafier Retica a Vuorz. Ella presta 6 250 KVA e sia produenziun d'energia munta a 14 milliuns uras kilowat.

Annullaziun da fieras sursilvanas

Il schaner annulescha la Regenza grischuna zacontas fieras muort la pintga frequenza. Denter quellas sesanflan era quellas da Sedrun e Mustér dil settember e quella da Mustér digl october. Quellas fieras vegnan remplazzadas entras ina fiera a Glion che ha liug l'entschatta settember. Quella mesira ei stada necessaria, damai che quasi negins armauls vegnevan catschai ils davos onns a quellas fieras. Ina gronda part dalla biestga venala vegn ussa cumprada da purs e marchants dalla Bassa che percuoran ils meins d'uost e settember nossas alps. La nova mesira va en vigur 1975.

Nova casa d'albiert a Triel/Vella

Ils 22 da december ha liug a Triel/Vella l'avertura d'ina casa d'albiert. Ella dat suttetg a 40 persunas ed ei en emprema lingia adattada per students, gruppas d'emprendists e scolars che vulan arranschar cheu lur camps da vacanzas. L'idea da quei project deriva dil Cussegl d'administraziun dallas Pendicularas Lumnezia SA. La realisaziun dil project ha il «Consozi panorama Triel» prestau. Il niev stabiliment ulivescha empau la munconza da star sur notg en Lumnezia.

Novs indrezs turistics

Entschatta schaner mettan las *Pendicularas Crap s. Gion* en funcziun 5 novs indrezs da transport. Quels han custau 10.7 milliuns francs. La novaziun la pli attractiva ei la pendiculara Crap s. Gion – Crap Masegn cun cabinas da 125 persunas. Ultra da quella ein duas sutgeras dublas e dus runals vegni surdai a lur intent. Plinavon ei era il menaschi d'hotel Crap s. Gion vegnius engrondius, numnadamein tras in bogn cuvretg, ina sauna, ina bar, ina rotissaria e dus irals dubels da dar heighels. El hotel stattan 60 letgs a disposiziun. Era la serenera ei vegnida renovada ed engrondida. Medemamein ils indrezs da dismetter ils rumians ein vegni migliurai.

La *Societad acziunara da runals e sutgeras Sedrun* ha era amplificau sia reit da stabiliments entras in runal denter Planatsch e Milez.

Biro regiunal da turissem a Glion

Ils 11 da schaner salva il biro regiunal da turissem, Glion, sut il presidi da dr. Donat Cadruvi, sia emprema radunonza generala. La nova instituziun cumpeggia entochen oz las uniuns da cura e las interpresas da pendicularas e runals dallas regiuns Flem, Lags, Breil, Mundaun e Lumnezia. Ella ei vegnida aviarta ils 2 d'october 1972. Da lu entochen il settember 1973 han 1136 persunas visitau il biro d'informaziun, 662 informaziuns ein vegnidadas dadas per telefon, 449 a scret. Demai ch'ei muncava en special ils mieds finansials eis ei buca stau pusseivel d'interprender grondas acziuns da reclama.

La «Regiun Alpsu» expونا a Turitg

Dils 27 d'october entochen ils 20 da november ha liug a Turitg ella fatschenta dad Oscar Weber ina exposiziun da reclama turistica per la regiun Alpsu. Quei territori cumpeggia la Val d'Ursera, Tujetsch, Mustér e Medel. Intent dall'exposiziun ei da porscher in maletg da quella cuntrada cun sias pusseivladads da sport e vacanzas.

Planisaziun regiunala dalla Surselva

La Pro Surselva realisescha ina planisaziun per siu intschess. L'emprema etappa, l'inventarisaziun, ei alla fin. Ussa han ins entschiet culla secunda fasa. Ins vul elaborar in concept da svilup per la Surselva. La finamira ei in plan regiunal directiv che duei vegnir fatgs en collaboraziun cun las vischnauncas. Diversas gruppas da lavur ein gia semessas alla lavur per contonscher quella mira.